Auður Ava Ólafsdóttir
Listopadoví motýli
plus

Listopadoví motýli

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.nakladatelstviplus.cz
www.albatrosmedia.cz

Auður Ava Ólafsdóttir
Listopadoví motýli – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2018

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Auður Ava Ólafsdóttir

Listopadoví motýli

Auður Ava Ólafsdóttir

Listopadoví motýli

Přeložila Martina Kašparová

plus

This book has been translated with a financial support from:

ICELANDIC LITERATURE CENTER

Tato kniha vychází s laskavým přispěním
Fondu na podporu islandské literatury

Věnováno Melkorce Sigríður

Kde jsou města, ale ne domy,
cesty, ale ne auta,
lesy, ale ne stromy?

Odpověď: Na mapě.

(Hádanka v ranním televizním vysílání pro děti)

Nultá

Takhle mi to teď připadá, když se na to dívám zpětně, ačkoli si to dost možná nepamatuju v úplně správném pořadí. Každopádně stojíme uprostřed fotografie, těsně vedle sebe, já ho držím kolem ramen, i on mě drží – z pochopitelných důvodů celkem nízko –, na výrazně bledé čelo mi spadá tmavohnědý pramínek vlasů, on se široce usmívá a cosi svírá v sevřené dlani napřažené ruky.

Odstáté uši jsou na velké hlavě posazené dost nízko a naslouchátko, neobvykle velké a staromódní, vypadá jako přijímač signálů z dalekého vesmíru. Také oči, brýlemi nepřirozeně zvětšené tak, že vyplňují téměř celou plochu skel, mu propůjčují velmi zvláštní vzhled. A skutečně: lidé na ulici se za ním otáčejí, nejprve se dívají na něj, potom si prohlížejí mě, hned nato se zas zaměří na něj a sledují ho pohledem, dokud jim nezmizí z dohledu, třeba když jdeme za ruce přes hřiště a já za námi zavřu železnou branku. Když mu pak pomáhám do autosedačky a zapínám mu bezpečnostní pás, vidím, že nás z okolních aut pořád ještě pozorují.

V pozadí na fotografii stojí čtyři roky starý automobil s manuální převodovkou. V kufru se ve zbytku vody plácají tři zlaté rybky – o tom on zatím

ještě neví – a pod nimi leží modrý spací pytel pro dvě osoby, nasáklý jako houba. Brzy koupím v družstevní prodejně dvě nové peřiny, protože se nesluší, aby třiatřicetiletá žena donekonečna sdílela spacák s cizím chlapcem, to se prostě nedělá. Nákup by neměl být problém, jelikož palubní přihrádka je napěchovaná bankovkami, a to přímo z banky. K žádnému zločinu tu ovšem nedošlo, pokud tedy není zločin spát se třemi různými muži na méně než třísetkilometrovém úseku okružní silnice, převážně nevyasfaltovaném, tam, kde je pruh země mezi ledovcem a pobřežím nejužší a kde se nachází nejvíc jednoproudých mostů.

Nic na našem ostrově není, jak by mělo být, je poslední listopadový den, černočerný den, a oba na sobě máme svetr: já bílý rolák, on nový pletený mátově zelený svetr s kapucí a copánkovým vzorem. Teplota je přibližně stejná jako předchozího dne v Lisabonu, alespoň podle hlasatele zpráv v rádiu, a přeháňky a teplé počasí nás čekají i nadále. Proto by se ženy, zvlášť samy s dětmi, neměly bezdůvodně vydávat do černé pustiny, ze všeho nejméně pak do blízkosti jednoproudých mostů, protože na řadě takových míst se přes cesty valí voda. Nejsem tak troufalá, abych si myslela, že se u každého jednoproudého mostu zjeví nový milenec, ale riskovat to raději nechci.

Když si fotografii prohlédnu pozorněji, několik kroků za námi vidím mladíka, odhadem tak sedmnáctiletého, stojí vlastně mezi mnou a chlapcem, ale jeho obličej je lehce rozostřený. Pod kapucí se skrývají křehké rysy jeho tváře a já tuším, že má špatnou

pleť, která se mu ale začíná lepšit. Vypadá ospale, přivírá oči a opírá se o stojan benzinové pumpy. Pokud fotografii prozkoumáte zblízka, opravdu důkladně, nelze vyloučit, že na pneumatikách odhalíte zbytky peří, a na poklicích dokonce krvavé skvrny, třebaže od chvíle, kdy můj muž vyšel z našeho bytu se zdravotními matracemi z manželské postele, potřebami na stanování a deseti krabicemi knih – ano, přesně tak se to odehrálo –, už uplynuly tři týdny. Přesto by lidé měli mít na paměti, že nic není, jak se zdá, že skutečnost je ve srovnání s mrtvolně strnulou fotografií klubko svíjejících se hadů.

První

Díkybohu to nebylo dítě.

Odepnu si bezpečnostní pás a vyřítím se z auta si zvíře prohlédnout. Vypadá celkem neporušeně, dokonale omráčené, bezvládný krk, na hrudi krev. Obávám se, že pod mastným opeřeným povrchem je rozdrcené husí srdce.

Z desek při prudkém zabrzdění vylétly papíry, překlady do nejrůznějších jazyků se válejí po podlaze auta, na přeplněném zadním sedadle však leží jedna zdánlivě neporušená hromádka.

To nejlepší na mé práci – specialita, na kterou své zákazníky neváhám upozornit – je to, že jim veškeré zakázky dodám osobně až domů, korektury článků, esejí a překlady rozvážím jako thajské nudlové saláty nebo jarní závitky. Působí to možná staromódně, ale funguje to: lidé si rádi osahají skutečný papír, přičemž na kratičkou chvíli pohlédnou z očí do očí neznámé osobě, která, v určitých případech, nahlédla do hlubin jejich duše. Ideální je zastavit se těsně před večeří, když jsou těstoviny uvařené tak akorát a ve vodě nesmějí zůstat ani o minutu déle nebo když je cibule osmažená, ryba leží připravená ve strouhance a pán domu nebyl natolik prozíravý, aby vypnul sporák pod pánví s rozpáleným tukem, než šel otevřít. Ze zkušenosti vím, že tak

se dá všechno urychlit – lidé nechtějí mít hosty, když je to u nich cítit jídlem, nechtějí vést debatu s někým neznámým, když jsou jen v ponožkách, nebo dokonce bosí ve stísněné předsíni, obklopení rozmanitými druhy obuvi a hašteřícími se dětmi –, ze zkušenosti vím, že za podobných okolností netrvá vyúčtování dlouho a je jen minimální šance, že se mě zákazník bude snažit přemluvit k nezapočítání DPH. Když mu pak řeknu, že karty neberu, dál to neprotahuje, jen mi v rychlosti napíše šek a zakázku si ode mě převezme.

Pokud však lidé přijdou do mé maličké kanceláře, kterou si pronajímám u přístavu, lze očekávat, že si dají na čas a podívají se na zoubek všem mým komentářům, budou mě přesvědčovat o svých dobrých úmyslech, znalostech v oboru a o tom, proč se něco rozhodli vyjádřit právě tak, a ne jinak. Nejsem tu od toho, abych jejich články přepisovala, dozvím se – v jednom odstavci jsem totiž vypustila celých devět slov! –, ale abych opravovala místa, kde ze zbrklosti došlo k překlepům, nechá se slyšet jeden z mých zákazníků, zatímco si před zrcadlem v chodbě rovná brýle a kravatu a uhlazuje vousy na tvářích.

Účelem korektury nebylo přehnaně zjednodušovat složité myšlenky, vysvětluje, článek je určený těm, kteří se v tématu vyznají. A to jsem ani neokomentovala jeho genitivní konstrukci „plány výstavby přehrad elektráren“, zato jsem zvažovala, zda by se slovíčko „rentabilní“, které se na jedné stránce vyskytovalo celkem čtrnáctkrát, nedalo čas od času nahradit poněkud staromódnějšími a průhlednějšími výrazy „výnosný“ nebo „ziskový“. Nahlas jsem to ovšem neřekla, jen jsem

si tou myšlenkou trochu zlepšila náladu. Když se v případu konečně dosáhne shody, občas se stane, že mi někteří muži povypráví něco málo o sobě a také položí pár otázek mně, jestli jsem vdaná a tak podobně. Dvakrát nebo třikrát jsem jim opékala topinku. Musím každopádně podotknout, že inzerát na své služby jsem nesestavovala já, ale moje kamarádka Auður, která se očividně nechala unést. Brát věci na lehkou váhu není můj styl.

Ujmu se korektur, oprav bakalářských prací i článků pro odborné časopisy a noviny, na libovolné téma. Upravím předvolební projevy, bez ohledu na politickou příslušnost, opravím chyby charakteristické pro konkrétní osobu v anonymních stížnostech a/nebo obdivných dopisech, odstraním pravopisné chyby a nešťastně použité citáty filozofů a básníků v blahopřejných proslovech, úmrtní oznámení pozvednu na vyšší (téměř božskou) úroveň, jsem zběhlá v citování zesnulých národních básníků.

Nabízím rovněž překlady z jedenácti cizích jazyků do islandštiny a naopak, mimo jiné z ruštiny, polštiny a maďarštiny. Rychle a kvalitně. Doručení až domů. Se všemi zakázkami je zacházeno jako s přísně důvěrnými.

Zdvihnu dosud teplého opeřence ze země – automaticky předpokládám, že jsem srazila samečka –, a jelikož jsem ironií osudu před časem redigovala článek o citovém životě hus a jejich jedinečné celoživotní věrnosti

partnerovi, začnu v hejnu pátrat po životní družce zesnulého. Poslední husy se přes uježděnou silnici stále ještě kolébají na chodník a na asfaltu roztahují své velké oranžové plovací blány. Ať se dívám, jak se dívám, z hejna se žádná nevydělila, aby se pídila po svém partnerovi, nevidím ani žádnou zvláštní partnerskou podobnost mezi „mou" husou a některou jinou. Nedávno jsem každopádně získala schopnost odlišit od sebe několik černých koček v naší ulici pouze na základě jejich reakce na náhlé rozrušení nebo hlazení. Co mě však překvapí nejvíc, jak tam tak stojím uprostřed silnice a za krk držím poměrně vypaseného ptáka, je to, že u sebe nezaznamenám ani znechucení, ani pocit viny. V jádru se považuju za celkem soucitného člověka, což znamená, že se snažím vyhýbat sporům, dělá mi potíže nevyhovět žádostem předneseným citlivými muži a kupuju si všechny výherní losy, které mi dobročinné organizace podstrčí do bytu štěrbinou na poštu. Teď ale cítím vzrušení jako obvykle u masného pultu v potravinách těsně před Vánoci a přemýšlím hlavně o vhodném koření, příloze a o tom, zda bude vzorek pneumatik značky Goodyear vidět pod hustou zvěřinovou omáčkou.

„Tak jo, ráda bych vám všem dopředu popřála šťastný nový rok," řeknu svým přátelům na nečekané sešlosti jednoho temného listopadového večera. Víc nevysvětluju.

Popadnu několik stránek neuvěřitelně nudného článku o tepelných vodičích, rozložím je na dno kufru a housera na ně opatrně položím. Kufr jsem podle všeho neotevřela už hezky dlouho, protože je prakticky plný kuchyňských papírových utěrek, které jsem kdysi

koupila, abych přispěla na sportovní zájezd mladých lidí s postižením. Ještě štěstí, že jsem si tehdy nevybrala krevety.

Husu ale stejný osud nečeká, jelikož se s ní v kuchyni chystám příjemně překvapit svého muže, který je sám mistrem kuchařského umění. Nejprve se ovšem musím zastavit v bytovém domě ve čtvrti Melar, abych ještě jednou udělala to, co jsem neměla v úmyslu udělat už nikdy.

Druhá

Zaparkuju u domu, po nezničitelném schodišťovém koberci spěchám do třetího patra, kolem šeříkově fialových stěn to beru dokonce po dvou schodech, až se mi za patami práší. Nestarám se o to, že se při mé cestě nahoru otevřou dvoje nebo troje dveře, jen nepatrně, takže špehýrka není větší než svislá štěrbina poštovní schránky, a na chodbu se vyvalí odér celé roky udržovaných domácností, nestarám se ani o to, že by někdo mohl chtít zmapovat moje kroky, jelikož to, co se chystám udělat už potřetí během tří týdnů, není nic, co bych měla ve zvyku. Vlastně je to v rámci mého manželství naprostá výjimka. Až odsud pak poběžím pryč, budu moct sama sobě říct, že sem víckrát nevkročím, a proto jsou mi nějaké škvíry ve dveřích úplně ukradené a špehům za nimi nevěnuju ani půl myšlenky. Spěchám totiž, abych se na nově položených parketách zkrvavenýma rukama pověsila kolem krku svého milence, prsty mu sjela po zátylku a zanechala po sobě rudou šmouhu, a pak to v rychlosti odbyla, abych se stihla zastavit pro přílohu k huse, než obchody zavřou. Nejdéle mi trvá vyzout se z kozaček; on se lehce vykloní ze zárubně dveří a já k němu natáhnu nohu, po celou dobu mě nespouští z očí, brýle už má sundané. Rolety téměř zatáhl, a tlumené říjnové slunce, právě zapadající na cípu poloostro-

va Seltjarnarnes, tak na našich tělech vykresluje proužky jako na dvou zebrách, které se krátce sešly u napajedla. Z vůně pracího prostředku vycházející z povlečení poznám, že převlékl postel, všechno je tu jako ze škatulky: takový byt bych při požáru nebo vypuknutí války dokázala opustit, aniž bych si s sebou něco odnesla, aniž by mi něco z toho chybělo. Jedinou nehodící se položkou jsou tu vzorované nařasené závěsy visící přes rolety.

„Šila je máma a dala mi je, když jsem se rozvedl," řekne a odkašle si.

Okolí člověka se pochopitelně mění podle jeho momentálního rozpoložení a pocitů, ale právě teď a tady si pojem krásy nebo duševní pohody netroufám rozebírat. Nedá se úplně říct, že bych si to, že tu sedím nahá na krajíčku postele, předem plánovala, nepojí se s tím žádné úmysly, tak prostě jen vypadá moje současná situace. Je mi jedno, že tu chybí veškeré barvy a byt je dost možná ošklivý, stejně tak je mi jedno, že můj milenec píše „vysutý most" s tvrdým y anebo „standartní" a občas mluví poněkud hrubě, i tam, kde se to nehodí, protože sevřít mě dokáže pevně a pořádně. V této oblasti sice nemám příliš mnoho zkušeností, ale i tak vím, že mezi sexem a jazykovým citem žádná souvislost neexistuje, tolik už mě život naučil.

V krvavé skvrnce na první stránce leží maličké pírko. Už dávno nemusím přemýšlet, zda mu mám článek odevzdat předtím, nebo až potom, ze zkušenosti totiž vím, že lepší je počkat na potom, práce a osobní záležitosti by se směšovat neměly. Po našem poprvé ho zjevně udivilo, když jsem mu předala účet se zvlášť vyznačeným DPH.

Potom mu pomůžu vypnout prostěradlo, a zatímco na peřinu plněnou husím peřím opět navléká modře pruhovaný povlak, zmuchlaný v nohách postele, svěří se mi s věcmi, které nesmí žádná žena nikomu prozradit. Tehdy si poprvé všimnu zvláštního tetování ve spodní části zad, ne nepodobnému pavučině, což je u muže jeho postavení samo o sobě pozoruhodné. Když se ho na tom místě dotknu, ucítím pod tetováním vystouplou jizvu. Zeptám se ho na ni a on prohlásí, že to byla nehoda. Nejsem si jistá, zda má na mysli jizvu, nebo tetování. Napřáhne ruku.

„Nejsou náhodou tvoje?" zeptá se a mezi palcem a ukazováčkem svírá bílé krajkové kalhotky. Jako by snad v úvahu přicházel někdo jiný.

Pospíchám sice domů, ale když si umyju ruce jeho voňavým růžovým tekutým mýdlem a vrátím se k němu, už má prostřeno, uvařil vajíčka, namazal mi dva krajíce chleba s uzeným lososem a připravil čaj. Pořád je do půl těla nahý a bosý. Postává vedle mě, sleduje, jak jím, a obléká si košili.

„Tenhle týden jsem ve městě zahlédl tvoje auto a zaparkoval jsem vedle něj," řekne. „Nevšimla sis toho?"

„Ne, nevšimla."

„Takže sis nevšimla ani toho, že ti někdo oškrábal čelní sklo?"

„Ne, nevšimla, ale i tak ti děkuju."

„Taky jsem postřehl, že by sis měla zajet na technickou prohlídku."

Když dojím oba krajíce a chystám se mu poděkovat a dát mu pusu, protože už víckrát nepřijdu, zeptá se mě, jak často na něj myslím.

„Asi tak každý třetí až čtvrtý den," odpovím.

„To máme 5,6× za poslední tří týdny," spočítá čerstvě rozvedený odborník, který má na rozevláté košili zapnutý pouhý jeden knoflíček. „Takže na tebe zcela zjevně myslím častěji než ty na mě, zhruba tak šedesátkrát denně, a taky když se probudím v noci, přemýšlím, co asi tak zrovna provádíš, v duchu sleduju, jak se po koupeli natíráš krémem, uvažuju, jaké to je být v tvojí kůži, a taky si představuju, že večer nezalezeš do postele dřív, než tvůj manžel usne."

„Ten se poslední dobou po večerech doma moc nevyskytuje."

Pak se mě zeptá, jestli mám v plánu nechat se rozvést.

„Ne, to v plánu nemám," odpovím. Protože svého muže nejspíš miluju. To ale neřeknu. Na to mi bez obalu oznámí, že tohle je naposledy.

„Naposledy co?"

„Co spolu spíme. Je pro mě hotové utrpení se s tebou pokaždé loučit, přijde mi, jako bych stál na okraji útesu. A já mám přitom hrozný strach z výšek."

Venku vládne zlověstná tma a já potřetí během stejného počtu týdnů sbíhám schodiště v jeho domě, protože odcházím, skončila jsem to a víckrát už neudělám, co jsem právě udělala. Spěchám domů. I když je nepravděpodobné, že tam na mě někdo čeká. Cestou v autě hrají v rádiu „Jarní píseň" od Mendelssohna, pouští ji z desky, která je opotřebovaná a poškrábaná, ale moderátor tomu podle všeho nevěnuje pozornost. Já o tom ale vím, i když sotva můžu tvrdit, že bych poslouchala.

Třetí

Žádná žena sice nemůže mít celý svůj život naplánovaný do posledního puntíku, ale i tak existuje 99,9% šance, že den zakončím doma v posteli vedle svého muže. K mému velkému údivu teď, zrovna když tak spěchám domů, najednou se značnými obtížemi couvám čtyři roky starým autem s manuální převodovkou na parkovací místo v ulici před domem, kde jsem bydlela před dvěma lety. Záclony v oknech nepoznávám, a v tu chvíli mi dojde, že klíč k těmhle vchodovým dveřím dávno nemám, protože jsem se od doby, kdy jsem tu bydlela, stěhovala už dvakrát, i když nikdy ne moc daleko. Když se chystám od domu odjet, v místnosti, kde jsem kdysi mívala počítač, zahlédnu takový ten kolotoč, co se věšívá nad dětskou postýlku. Abych ale měla naprostou jistotu, počkám, dokud kolem okna neuvidím procházet muže s malým dítětem na ramenou. Přinejmenším vím, že to není můj manžel ani moje dítě. Protože já žádné dítě nemám.

Ještě pořád sedím v autě, když mi zazvoní telefon. Volá učitelka hudby a pianistka, moje dobrá kamarádka Auður. Je to svobodná matka, má čtyřletého neslyšícího syna a je v šestém měsíci dalšího těhotenství. Po večerech sedí v posteli a hraje na tahací harmoniku a za normálních okolností vysloveně zbožňuje koňak.

Poví mi, že nemůže mluvit moc dlouho, protože ji poněkud zaměstnává jeden problémový žák a jeho ještě problémovější rodič, ale věc se má tak – do sluchátka teď téměř šeptá –, že se objednala k věštkyni, vlastně to není tak úplně věštkyně, spíš médium, a jestli bych ten domluvený termín nevyužila místo ní. Zdá se mi, že za jejími zády slyším někoho plakat, ale nejsem s to rozlišit, zda se jedná o dítě, nebo dospělého.

Poprvé si moje kamarádka zaskočila k věštkyni před dvěma lety v jakémsi poblouznění mysli. Od té doby je lapená v síti osudu a jen málo z toho, co se odehrává v jejím životě, ji dokáže zaskočit. Další těhotenství tak pro ni nebylo překvapením.

Stále ještě čekám, až to zmizí. Nemyslím na to. Tak se mi podaří nechat to zmizet, prostě na to nebudu vůbec myslet. Až to přestane existovat. Nemůžu ale tvrdit, že bych na to nemyslela nikdy. Dohledala jsem si to v jedné knížce, takže vím, že už to není dva celých pět centimetrů velká koljuška s plovacími blánami, ale začíná se to pomalu stávat člověkem, s prsty na nohou. Brzy už se nevejdu do svých kalhot s květovaným lemem. Schovávám to pod pleteným vlněným svetrem s mosaznými knoflíky, aby si toho nikdo nevšiml, aby se o tom nikdo nedozvěděl. Pak se chystám rychle pryč do světa. Až dodělám školu. Pořád je to všechno jen představa.

Auður ví, jak skeptický je můj postoj k osudu.

„Co myslíš tím ‚nejspíš ne'?" zeptá se mě. „Čekací doba je u ní dva roky," pokračuje, jako by rozvážně

a logicky domlouvala rozmarnému dítěti. „Je údajně nejlepší na celé severní polokouli, v Americe ji vyšetřovali elektroencefalografem, elektrodami a tak, a vůbec to nechápou, neodhalili žádný vzorec, žádnou červenou nit, musíš se tam ukázat přesně za dvacet minut, to znamená nevyrazit později než hned teď. Stojí to tři tisíce pět set islandských korun, karty nebere, účtenky nevystavuje. Jestli si tuhle příležitost necháš proklouznout mezi prsty, další jen tak nedostaneš." Teď už musí končit, ale zavolá mi později, aby vyzvěděla, jak to probíhalo, zašeptá chraplavě a zavěsí.

Čtvrtá

O dvacet minut později stojím ve čtvrti novostaveb na předměstí a opět se vydávám do cizího domu. Kolem sebe mám jen vysoké nebe, planinu, nesmírný prostor táhnoucí se do všech stran, rozsáhlé mokřiny a na první pohled nic, co by domům skýtalo ochranu. Najít nedokončený, dosud rozestavěný dům chvíli zabere, cesty jsou sotva patrné, žádné venkovní osvětlení, žádná čísla domů ani název ulice, vládne tu naprostý chaos, neuspořádanost prvního dne. Základy kostela už nicméně stojí. Mou pozornost ke správnému domu nakonec přitáhne stoh stavebního dříví ve vjezdu, úhledná hromádka, v níž jsou nejkratší kusy bednicích prken, vlastně jen odřezky, vyskládané do neobvyklého vzoru, jakési potrhané pavučiny, která si bezesporu vyžádala notnou dávku vynalézavosti. Průčelí domu stále ještě zakrývá lešení, pozemek je pokrytý drobným kamením a v létě tu bezpochyby porostou keříky s bobulemi.

Žena ani v nejmenším nenaplňuje mou představu o věštkyni, připomíná spíš italskou sexbombu ze šedesátých let. Znovuzrozená Gina Lollobrigida se nečekaně zjeví ve dveřích, aniž bych si vybavovala, že bych klepala, naprosto úchvatná, neurčitého věku, v přiléhavých šatech a na vysokých podpatcích. Co ji však s konečnou platností odlišuje od obyčejných smrtelníků,

jsou její pichlavé oči, malinkaté zorničky, drobounké jako špendlíkové hlavičky v oceánu tekuté modři.

Uvnitř domu je téměř prázdno: tu a tam holé žárovky v objímkách, pár umělých květin a obraz Krista s nádherně vlnitými vlasy a velkýma modrýma očima plnýma slz. Na jedné stěně visí kresba tužkou, zachycující vysoký islandský statek se čtyřmi lomenicemi a drnovou střechou. Přestože se venku rychle stmívá, vnitřek domu se koupe ve světle. Ženin hlas je podobně okouzlující jako ona sama.

„Čekala jsem vás dřív," je první, co mi řekne, „už před mnoha měsíci."

Tělem mi projede tupá bolest a mé myšlenky rázem zprůhlední. Doslova mě to přikurtuje k pohovce, cítím, jak se mi svaly na krku uvolňují, hlavu si položím na vyšívaný polštářek a ptám se ženy, jestli jí nebude vadit, když si lehnu, místo abych seděla naproti ní u stolu.

Dokola míchá ohmatané karty a vykládá je na stůl, počítá je, přiřazuje k sobě čísla a příklady událostí, mou minulost a přítomnost. Je nad slunce jasnější, že ve mně čte jako v otevřené knize. Nechat se takhle detailně studovat je mi dost nepříjemné. Žena se ovšem ani slůvkem nezmíní o mém cizoložství nebo mrtvé huse v kufru, nemluví ani o tom, co mám bezesporu napsané na čele, totiž že je ve mně ještě pořád jistá cizí tekutina a že trnu strachem, aby ze mě nevytekla na plyšový potah.

Namísto toho se soustředí na mé dětství a jiné věci, které si za žádnou cenu nemůžu pamatovat a o kterých nemůžu nic vědět, zmiňuje haldu hnoje a prasklou gumu v kalhotách tělové barvy, opakovaně se vrací

k onomu přetrženému vláknu, mohly by to být i kalhotky, říká, smetanové, nebo klidně i kalhoty od pyžama. Netuším, kam tím míří.

„Říkám jen to, co mi ukazují, to si zapamatujte." Pak se pohotově přesune k budoucnosti: „Zde vidím všechno trojí," začne, „tři muže ve vašem životě na třech stokilometrových úsecích, tři mrtvá zvířata, tři menší nehody nebo neštěstí – není ovšem jisté, že se stanou přímo vám –, zvířata skončí zmrzačená, muži a ženy přežijí. Je nicméně jasné, že než potkáte muže svého života, tři živá stvoření zemřou."

Z pohovky na ni zamumlám, že jsem vdaná žena, a na důkaz toho malátně zvednu ruku a palcem a prostředníčkem pravé ruky přejedu po jednoduchém snubním prstenu. Tahle informace pro ni zjevně není podstatná, vlastně si ani nejsem jistá, že mě poslouchá.

„Může se stát mnoho nečekaného, bude v tom spousta mokra, krátkozrakosti, chamtivosti, uzavřenosti a dalšího mokra."

„Jakého mokra?"

„Takového, které smáčí nejen kotníky, víc nemohu říct, víc dnes nemohu vědět. Každopádně mohu zmínit velkého mořského savce na souši." Krátce se odmlčí, v místnosti zavládne hrobové ticho.

„Zde vidím trojí početí," pokračuje, „jedno z nich dost možná trojjediné."

Co tím ta ženská myslí?

„Můj bratr má trojčata ze zkumavky, teď jim byly dva roky," stihnu jen tak tak dodat.

„O těch nemluvím," přeruší mě žena zhurta, „mluvím o třech těhotných ženách, třech očekávaných po-

tomcích, třech ženách, které v následujících měsících porodí dítě."

„Moje kamarádka Auður…"

O informace z mé strany nemá žena očividně zájem, naštěstí nemá zájem ani o mě, gestem ruky mě odmávne jako pozornosti se domáhajícího puberťáka a dál vede soukromý rozhovor se svým neviditelným protějškem.

„Pak tu máme dospívajícího chlapce, nezletilého, úzký fjord, písčinu, vrbovku širolistou, ústí řeky a nedaleko něj tuleně."

Znovu krátká odmlka.

„Dále je tu výhra v loterii, peníze a cesta. Vidím jeden velký kruh, pak vidím ještě jeden, menší kruh, který se vejde na prst, později. Už nikdy nebudete stejná jako dřív, ale nakonec z toho všeho vyjdete se světlem v náručí."

Takhle to řekla, přesně takhle, „se světlem v náručí", ať už to znamenalo cokoli.

„Když to shrneme," řekne jako ostřílený řečník, „tak tu máme cestu, výhru v loterii, bohatství a lásku, ačkoli to všechno bude probíhat nejspíš poněkud zvláštně. Bohužel ale nevidím, který z oněch tří mužů to bude."

Když se pak konečně narovnám, zahlédnu, že na stůl vyložila všechny karty, a všimnu si, že je vyrovnala do neobvyklého vzoru, ne nepodobného prknům venku, jakési pavučině s potrhanými vlákny. Přepadne mě pocit, že to musím nějak okomentovat.

„Ta prkna venku jste rovnala vy?"

Přísně se na mě zadívá, zorničky jako špendlíkové hlavičky v oceánu tekuté modři.

„Muži by nevěděli, co si s tak malými dřevěnými odřezky počít. Vzorů si všímejte, ale nedovolte jim, aby vás ošálily, vycvičit si oko pro vzory nějakou dobu trvá. Na vašem místě bych se nicméně nenechala zavést v mlze do mokřin. Pamatujte, že není vše takové, jak se zdá."

Když jí chci na rozloučenou podat ruku, znenadání mě obejme a řekne:

„Asi nebude špatný nápad vsadit si Lotto."

Její děti, dva mladí výrostci, mě chtějí doprovodit k autu. V danou chvíli si nevybavuju, kde jsem ho zaparkovala, ale podle všeho někde hodně daleko. Chlapci kráčejí vedle mě, každý z jedné strany, tváří se odhodlaně, jako by přijali úkol, který je za každou cenu nutné dokončit. Připadá mi, že se mnou chodí v kruhu, jdeme už hrozně dlouho, nepamatuju si, že bych tudy šla předtím. A když pak nabudu jistoty, že jsem se dostala do nejprekérnější situace toho dne, moje auto se zjeví přímo přede mnou, u pobřežní hráze z navršených kamenů, a já si rozhodně nevzpomínám, že bych ho nechala tam. Jako obvykle není zamčené, všechny dokumenty jsou ale na svém místě, ačkoli nemůžu přísahat, že v hromádce žádné papíry nechybějí. Husu v kufru se mi kontrolovat nechce. Teprve při loučení si všimnu, že bratři jsou dvojčata, při chůzi přenášejí váhu vždy na pravou nohu a mají zvláštní pohled, zorničky jako černé špendlíkové hlavičky v oceánu tekuté světlé modři. Jakmile otočím klíčkem v zapalování a chci jim zamávat, jako by se po nich slehla zem.

Pátá

Je doma. Než vejdu dovnitř, zastavím se na ojíněném trávníku, dívám se do světla ve vlastním bytě, s husou v ruce přešlapuju u rybízového keře a uvažuju, jestli je to na mně poznat, jestli si toho všimne. Vidím, že přechází z jedné místnosti do druhé, zdánlivě bez nějakého zvláštního úmyslu, náhodně přemisťuje jednotlivé předměty a střídavě zhasíná a rozsvěcí. Pak se vydám od okna k oknu kolem osvíceného domu, připomínajícího průčelí zbavený domeček pro panenky, a snažím se poskládat dohromady útržky ze života svého muže.

To už ale nečekaně vyndal prádlo z pračky a teď s ním v náručí stojí v ložnici. Běžně nic takového nedělá. Na domácí opravy taky moc není, ale podle všeho ho zničehonic napadlo vyměnit žárovku v přístřešku u vchodových dveří a spravit dvířka skříňky v kuchyni. Znenadání se zadívá z okna, do tmy, a mně připadá, že se dívá přímo na mě, dlouho si mě pečlivě prohlíží, jako by přemýšlel, jestli jsem na cestě k němu, jestli se chystám jít dovnitř, nebo zůstat v zahradě. Je od pasu nahoru nahý, což s mokrým prádlem v náruči určitě dost studí, pokud mu ovšem ochranu neskýtá jeho tělesné ochlupení, a když se sehne nad postel, na okamžik se mi zdá, jako by v ní někdo ležel, mimo můj zorný úhel, a můj muž se k dotyčnému chystal přidat, jenže pak se

stejně hbitě zase narovná, v ruce drží moje světle modré kalhotky, roztáhne je a velkýma, vlhkýma rukama je obezřetně uhladí. Nato je pověsí na sušák, který postavil k posteli, a já zahlédnu čtyři kolíčky pevně svírající modré okraje mého spodního prádla. Možná nebývá zas tak často doma a moc spolu nemluvíme, ale mám dobrého muže a své viny jsem si vědomá, do obchodu jsem nikdy nedošla.

Šestá

V kuchyni už očividně uklidil, ale na stole pro mě nechal talíř, příbor, sklenici a ubrousek. Oblékl si košili a kravatu, jako by se chystal na nějakou neodkladnou schůzku, k tomu si ovšem navlékl tlusté modré chňapky, a právě teď se sklání k troubě, aby z ní vyndal lasagne. Nepřisedne si ke mně, zato řekne, že se mnou potřebuje mluvit, že si spolu potřebujeme promluvit, že je to naléhavé, a tak přechází sem a tam po podlaze se čtvercovým vzorem, přímou čarou od stolu k lednici a od lednice ke sporáku, aniž by se viditelně řídil pravidly pro pohyb šachových figur, ruce má v kapsách a nedívá se na mě. Dosednu na stoličku, rovná v zádech, kolem krku ještě pořád omotanou šálu.

„Takhle už to dál nejde."

„Co už dál nejde?"

„Ty máš svou minulost v zahraničí, které nejsem součástí, zezačátku mi všechno to tajemno, co tě obklopuje, připadalo vzrušující, ale teď mi leze na nervy, přijde mi, že se ti nedokážu pořádně přiblížit, žiješ až moc ve vlastním světě, myslíš na všechno možné, jen ne na mě. Je naprosto v pořádku nechávat si malou část jen pro sebe, dejme tomu tak patnáct procent, ale já mám silný pocit, že ty si pro sebe necháváš minimálně sedmdesát pět procent. Bydlet s tebou je jako neustále

bloudit uprostřed mokřin v mlze. Člověk tápe a netuší, co přijde dalšího. Co já vlastně vím, co jsi těch devět let v zahraničí dělala, o svém životě před tím, než jsme se potkali, se mnou nikdy nemluvíš, takže mi přijde, že do něj nepatřím."

Postřehnu, že zmiňuje mokřiny a mlhu stejně jako médium.

„Mohl ses mě zeptat."

„Nic se o tobě nedozvím. Jsi jako zavřená kniha."

Je mi špatně.

Když mi bylo sedm, poslali mě poprvé samotnou autobusem na venkov na východ ostrova, se svačinou, na třináctihodinovou jízdu po silnici plné děr a prachu, který cestující chřoupali mezi zuby v chladném slunečním světle začátku června. To léto zavedli novinku: v autobusech jezdily palubní průvodčí, a o tu pozici byl obrovský zájem, jelikož palubní průvodčí byly oblečené skoro jako letušky, do kostýmku a silonek a zaobleného kloboučku, který se zapínal pod bradou. Hlavním úkolem palubní průvodčí, krom toho, že seděla na polstrovaném polštářku nad řadicí pákou, s nohama nataženýma do autobusu, a povídala si s řidičem, bylo rozdávat cestujícím sáčky na zvracení. Jakmile jsem se do hnědého papírového sáčku vyzvracela, zvedla jsem ruku úplně jako ve škole, když jsem si potřebovala ořezat tužku, a ona přišla, přeložila okraj sáčku a odnesla ho dopředu. Pak jsem viděla, jak špičkou lodičky sešlápla kolík v podlaze hned u dveří, které se otevřely se stejným zvukem jako parní mandl

v naší prádelně, a elegantním obloukem vyslala sáček na pomalý let do islandského příkopu. Řidič nikterak neslevil z pětapadesátikilometrové rychlosti a byl rád, že vyrušení pominulo a on si může dál povídat se svým doprovodem na polštářku. Když si to teď vybavuju zpětně, je docela dobře možné, že palubní průvodčí neměla letuškovský klobouček, ale šátek. Tehdy jsem si taky myslela, že to jsou manželé anebo pár, ona a řidič, ale teď jsem si skoro jistá, že ona měla nejspíš odchozené dva roky na obchodní akademii, zatímco on řídil autobus už desítky let.

Znovu přejde po podlaze a povolí si kravatu, novou zelenou, jako by ho dusil těžký vzduch parného pozdního léta. Kromě toho je čerstvě ostříhaný a na sobě má košili, kterou jsem na něm ještě neviděla.

„Tak třeba to, jak se oblékáš."

„Jak se oblékám?"

„Podle toho, co mi říkali chlapi, si jejich manželky kupují spodní prádlo v obchodě Ty a já."

„Já jsem já a ty jsi ty a my jsme my, já nejsem manželky chlapů a ty nejsi oni."

„A to je přesně to, co myslím, když říkám, že všechno překrucuješ, prostě se s tebou nedá mluvit."

„Promiň."

„Muži jsou na takové věci citlivější, než si myslíš. Možná neříkáme všechno, ale myslíme si svoje."

„To si dokážu představit."

Vypadá uraženě.

„Pak je tu další věc. Stačí, když se dotkneš vypínače, a praskne žárovka. Není normální, abych měl žárov-

ky v košíku pokaždé, když jdu nakupovat, mleté maso a žárovky, jehněčí a žárovky, u pokladny už mě znají jako muže se žárovkami."

„Možná bychom si měli nechat překontrolovat elektriku."

Znovu přejde po podlaze.

„Jako bys nechtěla dospět, mnohdy se chováš jako dítě, i když je ti třiatřicet, pouštíš se do podivných, nepromyšlených věcí, krátíš si cestu přes zahrady a ploty cizích lidí, nebo se dokonce prodíráš rybízovými keři. Na večírek si přijdeš ze zahrady nebo klidně přes balkon, jako tehdy u Sverriho, což by se dalo ještě možná omluvit, kdybys byla opilá."

„Balkonové dveře byly otevřené do zahrady a půlka hostů stála venku."

„Neustále zapomínáš, na večírky chodíš vždycky jako poslední, hodinky nenosíš. Podle mě si navíc ve všem hrozně často volíš tu nejsložitější možnou cestu."

„Nechápu, kam tím míříš."

„Třeba když jsi vyšplhala do půlky vlajkového stožáru s islandskou vlajkou v náruči…"

„No a co? Byli jsme na večírku, na tom lanu byl uzel a všichni vypadali tak bezradně a ta vlajka visela jako hadr na půl žerdi, jako neblahá předzvěst pozdějšího Sverriho astmatického záchvatu na jeho vlastních narozeninách."

„To bylo jedinkrát, kdy jsem byl vděčný, že máš na sobě kalhoty, a ne sukni. A že jsem se něco naprosil Boha, aby sis koupila kostýmek se sukní."

„Možná by bylo jednodušší poprosit mě."

„A ty bys to pro mě udělala?"

„Těžko říct, myslela jsem, že jsi rád, když se cítím dobře."

„A jsme u toho."

„Plně si uvědomuju, že někdy dokážu být docela impulzivní."

„Impulzivní, no jistě, samozřejmě se to dá říct i hezky." Vyřítí se do obývacího pokoje, přinese odtamtud dva svazky islandského výkladového slovníku a vztekle listuje v tom prvním. „Slova, slova, slova, přesně, celý tvůj život se točí kolem významů slov. Tady to máme: unáhlený, ukvapený, neomalený, zbrklý. Nechceš mi povědět, jak se to řekne maďarsky?" Je mnohem rozčilenější, než situace zasluhuje.

Ještě pořád sedím na stoličce u stolu a najednou si všimnu motýla vznášejícího se těsně nad topinkovačem, což je v tuhle část roku dost nezvyklé; teď se posadil na stěnu, hned vedle mě, sedí tam nehybně, bez jediného máchnutí stříbřitými křídly, a když na něj jemně fouknu horkým dechem, je očividně stále naživu. Dvakrát polknu a mlčím.

„Tohle byli mí kolegové, a Nína Lind tam byla taky, moc dobře si na tuhle příhodu vzpomíná. Jak myslíš, že jsem se přitom cítil?"

„Kdo je Nína Lind?"

„Vlasy máš kratší než já," pokračuje a unaveně si projede hustou kšticí. Jednu ruku si vyndal z kapsy.

„No a?"

„Pak tu máme tvoje kamarády."

„Co je s nimi?"

„Třeba tahle Auður, v mnoha ohledech zábavná, ale úplně pošahaná. A teď čeká další dítě a otec nikde."

„To je snad její věc."

„Je a není. Už je to rok, co jsme se sem přestěhovali, a ještě jsme nevybalili všechny krabice. Z toho by se dalo usuzovat, že domov pro tebe není zrovna moc důležitý."

„Musíme si na to prostě najít čas společně."

„Abych to zkrátil, máš velmi zvláštní postoj k manželství, chodíš si zaběhat uprostřed noci, večeře nikdy není ve stejnou dobu. Kdo, nepočítáme-li Sicilany, podle tebe jí telecí řízek v jedenáct večer? Pak přijdu domů jednou v úterý a ty nám zničehonic vystrojíš čtyřchodové slavnostní menu, vánoční jídlo v říjnu. A já přelézám tvoje běžecké boty, v náruči pizzu s nějakým hnusem, aby bylo vůbec něco k jídlu. Kdo si myslíš, že dneska večer nakoupil? Tvůj život nemá absolutně žádný řád, s ničím se u tebe nedá počítat. Je hrozně těžké žít s takovými výkyvy a extrémy."

„Ty sám často pracuješ dlouho do večera nebo jsi v zahraničí, tenhle měsíc jsi doma nespal víc jak čtyřikrát."

„Umíš jedenáct jazyků, které jsi někde jen tak pochytila, pokud se dá věřit slovům tvé matky, no a co ty s těmihle schopnostmi děláš?"

„Využívám je v práci."

„Dítě by tě možná dokázalo změnit, trochu obrousit hrany. Ale i tak, jaké matce by prošlo, kdyby se chovala jako ty?"

Samozřejmě na to muselo dojít, na debatu o dítěti. Já jsem ovšem realistická, takže s ním souhlasím – nejsem stvořená k tomu stát se matkou, vychovávat nové příslušníky lidské rasy, o dětech nemám nejmenší potuchy, natož abych se o ně uměla postarat. Když vidím malé

děti, nezaplavují mě něžné mateřské pocity, zato cítím jejich nakyslý puch a v duchu si představuju jejich neustálé vrtění, opuchlé dásně, mokrý bryndák, ulepené tváře, červenou bradu nebo studené sliny na bradě. Muži u mě koneckonců nevyhledávají mateřské teplo, nevyhledávají u mě mateřskou péči ani nijak zvlášť nevyhledávají moje prsa. Mimoto je svět už tak přeplněný dětmi, auta na hlavních silnicích na ostrově jsou dětmi doslova přecpaná, o tom já něco vím. U každého krámku na čerpací stanici po cestě tak mladí rodiče vydolují z auta tři čtyři děti předškolního věku, musí se jim koupit párek v rohlíku a zmrzlina, a potom je až za ušima ulepené od čokolády nastrkají zpátky do auta páchnoucího hořčicí. Rodiče jsou unavení, nemluví spolu, nenacházejí společnou řeč a kvůli dětem, kterým se v autě dělá špatně, nevidí vřesovky ani ledovec. Děti se vám ztratí v kempu ve křoví a vy si ve vchodu do stanu nemůžete v klidu listovat ve slovníku synonym, protože musíte být pořád ve střehu. Aspoň tak si to představuju. Někteří naši přátelé se pořádně nevyspali už celé roky, sex provozují jen občas a v rychlosti, už si ani nedají pusu, když jeden druhého vyzvedávají z práce, naopak se od sebe odvracejí a každý se dívá ven ze svého okénka. Vím to, protože jsem to viděla. Jen hrstka vztahů příchod dětí ustojí.

„Minimálně by sis musela líp zorganizovat život, nic jiného by ti ani nezbývalo, kdybychom spolu měli dítě," slyším ho říkat skříni na úklidové prostředky.

Při dokonalém soustředění by mělo být možné číst dvě stránky v knize najednou. Dítě je podezřele zticha, nejspíš mu v krku uvízl preclík, a proto je nutné ho

po každých čtyřech řádcích zkontrolovat. Dítěti pořád svlékáte svetr nebo ho do něj zase oblékáte, cpete barbínu do punčocháčů a lodiček se štrasovými kamínky, případně se spícím dítětem na rukou hledáte klíče od vchodových dveří. Ne, to není můj styl. Pokusím se parafrázovat celý odstavec z textu, kterému jsem kdysi dělala korekturu:

„Jednou z věcí, kterými se vyznačuje špatný vztah, je, když lidem připadá, že si musejí pořídit dítě."

Přiznávám, že tohle jsem jen četla, neboť není možné zažít všechno na vlastní kůži. Přesto si dovolím přidat osobní poznámku.

„Možná bychom si ale mohli nějaké adoptovat, za pár let, třeba nějakou holčičku z Číny, v Číně mají navíc několik milionů holčiček."

„To je přesně to! Když už nemluvíš jako z nějaké svépomocné příručky, chováš se, jako bys žila v nějakém románu, jako bys ani nemluvila sama za sebe, jako bys byla duchem nepřítomná."

„Aspoň že nejsem Anna Karenina na nádraží."

„Nevím, co tím myslíš."

„Člověk nutně nečte to, co rediguje, natož aby to hned přijímal za vlastní."

„Pamatuj si ale, že ne všichni muži jsou po ránu dobře naladění a ne všichni dokážou k snídani ocenit okřídlenou ovesnou kaši."

Narovná se a bez varování přitiskne palec na okenní tabulku, hned vedle špičky motýlího křídla.

„Co tím myslíš?"

„Člověk ne vždycky ví, co máš na mysli. Jiní lidé třeba okomentují, když z topinkovače vyskočí chleba, řeknou

například: Topinka je opečená, mám ti ji podat? Chceš marmeládu nebo sýr? Mluví o hezkých, příjemných věcech, kupříkladu o prášku na praní. O věcech, které jsou ve vztahu důležité. Přemýšlela jsi někdy o tom, jestli se mi náhodou nechce mluvit o pracím prášku? Ty jaksi nemáš nikdy zájem probírat prací prášek. Naposled jsi mi vyprala košile se svými červenými kalhotkami, které jsem ti, uznávám, dal já, každopádně si nepamatuju, že bych tě v nich někdy viděl. A to není všechno."

„Ne?"

„Ne. Jen chci, abys věděla, že jsem si zašel promluvit s manželským poradcem, a ten se mnou souhlasí."

„V čem?"

„Ohledně tebe. On sám zažil něco podobného. Se svou první ženou."

A zatímco tam tak v klidu sedím na stoličce a usrkávám vodu ze sklenice, uvědomuju si, že následovat bude něco, co už dopředu tak nějak tuším, něco, co mě napadlo už dřív, a s tou myšlenkou se pojí pocit, který jsem už taky zažila, ale v danou chvíli si nepamatuju, k čemu to vedlo, zda to bylo něco dobrého, nebo špatného. Vím, co řekne jako další.

„A pak je tu taky Nína Lind."

„To je kdo?"

„Pracuje u nás v kanceláři, zvedá telefony a momentálně má na starosti kopírování. Chystá se studovat práva." Hlas se mu vytratí pod límeček košile. Z knoflíkových dírek mu vyčuhuje několik chloupků.

„Čeká dítě."

„No a?"

„No a čeká ho se mnou."

„Není to ta, co podle tebe loni na firemním vánočním večírku dorážela na všechny chlapy?"

„To už neplatí. Taky bys měla vědět, se všemi těmi svými obšírnými znalostmi," řekne posměšně, „že nepodložená kritika nemá u muže daleko ke skrývanému obdivu. Zkušené ženy mužům nevadí. Přiznávám, že jsem si občas přál, abys měla o něco obšírnější zkušenosti v téhle oblasti."

Zachytím, že slovo „obšírný" použil hned dvakrát. Kdybych tomu měla dělat korekturu, podruhé bych ho automaticky vyškrtla, aniž bych se nějak zvlášť zamýšlela nad celkovým obsahem textu.

„Vždyť ty ani neumíš flirtovat, nevšimneš si, když po tobě chlapi koukají. Je celkem nuda, když vlastní manželka dává okolí signál, že ji zájem okolí nechává naprosto chladnou."

Nemůžu si pomoct, ale zaznamenám, že okolí povolal coby svého svědka hned dvakrát.

„Krom toho se změnila, těhotenství ženu změní."

„Kdy se má to dítě narodit?"

Dvakrát si odkašle.

„Asi tak za osm týdnů."

„Není to nějak moc krátké těhotenství, podobně jako u morčat?"

„Nějakou dobu se to mezi námi vyvíjelo, takže z mojí strany nejde o nějaký úlet. Chci, abys věděla, že to není nějaké unáhlené rozhodnutí, chvilkové pominutí smyslů, i když ti to tak samozřejmě může připadat."

Obličej má rudý, ruce zabořené v kapsách.

„Jak jste se poznali?"

„V místnosti s kopírkou a tak kolem."

„Kdy?"

„Dalo by se říct, že vážnější to začalo být po tom večírku."

Potlouká se kolem lednice, vyndá z ní krabici mléka a nalije si plnou sklenici. Nevěděla jsem, že pije mléko.

„Panebože, jak staré je tohle mléko? Dneska je 25. října a to mléko je ze září."

„V čem je lepší než já?"

„Nejde o to, že by byla v něčem nutně lepší než ty, ale v mnoha ohledech je ženštější, má prsa a tak."

„Já snad prsa nemám?"

„Nejde o to, že bys neměla prsa, ale ona třeba nikdy nebyla v Kodani, přišlo mi, že ji můžu něco naučit."

„Takže posledně letěla do Kodaně s tebou?"

„Jo, už to tak vypadá. Jak říkám, nějakou dobu se to vyvíjelo."

„Do Bostonu taky?"

„Cestou navštívila svoji sestřenici."

Mezitím se pustil do opečovávání rostliny na okně: dojde si pro sklenici s vodou, zalije ji a prsty upěchuje hlínu kolem stonku. Nikdy předtím jsem ho neviděla věnovat nějaké rostlině tolik péče.

„Miluješ ji?"

S odpovědí si dá načas – nejprve zaopatří rostlinu a pak si po práci s hlínou umyje ruce v kuchyňském dřezu.

„Jo. Tvrdí, že mě miluje a nemůže beze mě žít."

Když se nad tím zpětně zamyslím, náznaků se neobjevilo zrovna málo, najednou začal všude možně po bytě nechávat nejrůznější stopy, třeba napsal „nikdy

na tebe nezapomenu“ na zadní stranu nezaplaceného účtu za elektřinu, přičemž věděl, že o placení účtů a podobné povinnosti se starám výhradně já. Té poznámky jsem si nicméně nevšimla dřív než v bance, když pokladní zrudl a účet orazítkoval rovnou dvakrát. Anebo ta vlastnoručně sestavená křížovka, kterou nechal ležet u telefonu: milovat, pět písmenek dolů, chybět, sedm vodorovně, zbabělec, čtyři svisle. Láska, scházet, srab.

„Chci, abys věděla, že jsem strašně zklamaný, že nám to nevyšlo.“

Zatím se mi do sebe podařilo dostat dvě sousta špenátových lasagní, právě zápolím s vidličkou a snažím se na ni nabrat třetí. Polknu, urovnám si hladce pletenou šálu a utáhnu ji těsněji kolem krku.

„Díky za večeři. Kdy se chystáš odejít?“

„Já a Nína Lind si hledáme byt a na jeden se jdeme podívat zítra. Zatím zůstanu u mámy.“

Ve světle událostí jednoho a téhož dne je zřejmé, že náhody mají sklon se hromadit. Dnes mě opustili dva muži, rozešli se se mnou. Připadám si jako vězeň, který pomohl svému spoluvězni utéct, tak, že mu kryl záda. Přesto ještě dokážu sama sebe překvapit. Můžu se polepšit.

„O víkendu jsem chtěla udělat husu.“

„Husu? Kdes vzala husu?“

„U mámy v mrazáku.“

„Bohužel nemám vůbec čas.“

„Ale no tak, všichni musíme jíst, nechci po tobě přece, abys uklidil v garáži.“

„Vlastně by nevadilo, kdybychom se spolu najedli.

Můžeme to pojmout jako naši poslední večeři, vánoční hostinu.“

Nedokáže odolat pokušení.

„Na jídlo teda přijdu, není důvod, aby se husa zkazila.“

Sedmá

Nemůžu říct, že by mě vaření bavilo, ale kdo umí číst, umí i vařit. To je celé. A taky není vůbec špatné smět si po večerech sama v posteli listovat v kuchařkách v jejich původních jazycích. Naladím si přijatelnou rozhlasovou stanici, hudbu pustím poměrně nahlas, dojdu na balkon pro husu a dám se do díla.

I got the soul of every rapper in me, love me or hate me. Raper, sotva odrostlé dítě, nadává na svoji matku. Takový vděk se dá čekat od vlastního potomka.

Fuck your mother.

Čím dál tím víc se mi zdá, že nemít děti je hrozně výhodné. Kluci v jeho věku mají špatnou pleť, musíte je objednat ke kožnímu půl roku dopředu, a ten jim nakonec předepíše krém se steroidy, který je promění ve vaše ještě úhlavnější nepřátele. Strašně rychle rostou, vždycky jen na jedné části těla, probouzejí se ve špatném rozpoložení, nikdy se neobtěžují otevřít okno, a pokud si náhodou ustelou postel, mají pocit, že se o domácnost starali už aspoň měsíc, na narozeninových oslavách sedí v bundě, blikající světelné řetězy, které jste jim do pokoje přidělili na Vánoce, nesundají, i když už je dávno po Velikonocích, a špinavé ponožky střádají pod postelí.

I just found out my mum does more dope than I do.

Vařit znamená vzdělávat se prostřednictvím četby. Recepty si nikdy nesnažím zapamatovat, ale svědomitě dodržuju předepsané postupy, a tak se prokoušu i těmi nejnudnějšími a časově nejnáročnějšími pokrmy, s hudbou v uších. Když vařím citronové kuře s olivami, je to Khaledovo cédéčko *Sahra*, když dělám dýňovou polévku, je to Pinetop Perkins, při grilovaných kukuřičných klasech poslouchám Rubéna Gonzáleze, když připravuju ossobuco nebo baccalà alla livornese, na řadu přichází Gianmaria Testa, Dvořák nebo Liszt mi zní v uších, když chystám diós palacsinta, palačinky s oříškovou náplní, a přestože na Strausse moc nejsem, pustím si ho, když vařím Pustertaler Kassuppe, islandskou masovou polévku doprovází něco z repertoáru Bjarniho Þorsteinssona a k boršči nebo moskevským plněným zelným listům hrají Prokofjevovy orchestrální suity. Možná to není úplně originální, ale ani já nejsem první na světě, kdo připravuje masem plněné zelné listy.

Když se mě někdo zeptá, jak jsem to dokázala, odpovím: v rejstříku jsem si vyhledala „husa", přečetla jsem si recept a postupovala podle něj. Dokonce tam byly i obrázky, na nichž spolehlivé, hezky upravené mužské ruce předvádějí celou proceduru krok za krokem. Mezi schopnostmi u sporáku a jinými schopnostmi v životě žádná souvislost neexistuje, například nemusíte být nutně milí k dětem nebo ke komukoli jinému, abyste dokázali uvařit dobré jídlo.

Sotva husu položím na odkapávací plochu u dřezu, ozve se zvonek u dveří. Stojí tam moje sousedka z dolního patra, s kočkou v náručí.

„Úplně chápu, jak se cítíte," řekne, „teď budeme tedy v domě rozvedené dvě."

Zeptám se, jak se k ní ta zpráva dostala, protože já sama jsem se o tom právě dozvěděla a nikomu to zatím neřekla.

„Vím o tom už někdy od jara," odpoví, zatímco se mazlí s kočkou, hladí ji a drbe všude možně, takže její kožich zakrátko vypadá, jako by na něj někdo namířil fén.

„Je dobře, že to vyplulo na povrch," poznamená a počtvrté ke mně natáhne svou prázdnou skleničku po šery.

„Jinak ale není nijak zvlášť hezká. Nechápu, co na ní chlapi vidí."

Než se žena konečně rozloučí, v lahvi povážlivě ubyde. Pak se tedy můžu nerušeně vrhnout na ptáka na odkapávací ploše. Očividně je potřeba vzít to za správný konec, začít nejsvrchnější vrstvou a husu oškubat, radí kniha. A to se dělá jak? Zavolám mámě, která mi sdělí, že se mi zrovna chystala zavolat, že už sahala po telefonu, protože právě objevila mé staré lední brusle.

„Až je trochu vypucuju," říká, „budou úplně jako nové."

Pokud jde o husu, dojde k závěru, že postup hodně záleží na konkrétním člověku, peříčko po peříčku, anebo celá hrst, je to jedno, hlavní je, aby měla husa po zákroku holou šedomodrou kůži s krásným kosočtvercovým vzorem. Pak už jen opálit zbytek, poslední peříčka, aby to hezky vypadalo. Maminka srdečně pozdravuje Porsteina.

„Nedávno mi přišel pomoct přesunout skříň a přišlo mi, že v poslední době dost zhubnul," dodá na rozlou-

čenou. Nemůžu říct, že by to nebyla pravda, a tak se rozloučím rovněž.

Zvíře leží nahé na odkapávací ploše, takže jeho ptačí podstata vyniká ještě lépe než obvykle. Jelikož nevlastním žádné účinné nástroje typu svářečka ani nemám po ruce turistický plynový vařič, zapálím všechny dostupné svíčky, shromáždím celou svou sbírku svícnů, svíčky vyrovnám na stůl – zlaté, červené, čajové i vonné – a zahájím operaci.

Motýl na zdi se ani nehne, neucouvne dokonce ani tehdy, když k němu přiblížím sirku, křídla zůstávají složená.

Taky bych ho mohla překvapit a pozvat víc lidí. V duchu už sepisuju seznam hostů, náhodně zvu dva jeho kolegy z práce, což se po delší úvaze k takovému životnímu předělu nehodí, jeho kamarádku koňařku, dále pak odborníka na otázky Středního východu, který je shodou okolností mým kamarádem z dětství, jednu herečku v období mezi dvěma vztahy, která je pro změnu zase jeho kamarádka, a mou věrnou přítelkyni, pianistku Auður. Ani jednu vdovu, tedy ani jeho mámu, ani tu moji, protože tohle není jídlo, které nás má sblížit, nýbrž poslední večeře, na níž by se každá z nich nepochybně postavila na stranu svého bezmála pětatřicetiletého potomka.

Husí krk visí bezvládně ze stolu. Je to neobyčejná husa, ulovená zcela neobvyklým způsobem, možná lehce pochroumaná, s vykloubeným ramenem, ale nijak výrazně potlučená, rozhodně ne víc než po křížové palbě z brokovnic. A tak nemusíte obětovat ani jednu zubní výplň, protože v tomhle zvířeti žádné broky nejsou, je

zcela jistě měkoučké, nemuselo bůhvíjak dlouho prchat před ostřelovači, necítilo nával adrenalinu do krve, když jsem sešlápla brzdu, jen sotva se mohlo na náraz předem připravit.

Možné nedostatky vynahradí nádivka – chutnou nádivkou se to dá pořád ještě zachránit – důkladně okořeněná, ale s kořením to nesmíte přepísknout, protože jen málokterý muž to ocení. Já onu hranici nepřekročím, i když k tomu nejspíš nemám daleko. Sotva bych se pokusila otrávit svého muže a udělat z nenarozeného dítěte sirotka, nebo snad ano? Ne, dítě potřebuje otce, chlapec potřebuje tátu.

Doktor se rozesmál. Žádný otec, říkáš, jakože vůbec? Takže se to stalo jen tak samo od sebe, úplně stejně jako kdysi panence Marii? Ty jsi mi vážně vynalézavá děvenka, časem z tebe určitě vyroste neuvěřitelně okouzlující dáma. Nemohla bys být aspoň na chviličku v klidu a nemrskat sebou pořád jako hádě?

V danou chvíli se ale sama sebe zeptám: Je můj muž skutečný gurmán? Vybral si mě gurmán?

Jednou z hlavních výhod manželství s člověkem hojně vysílaným na pracovní cesty do zahraničí je to, že ve skříni na víno jsou prakticky pořád slušné zásoby, které dokážou spravit ne zcela vydařené jídlo nebo zachránit omáčku. Trocha likéru před hostinou otupí soudnost hostů a zvýší sebedůvěru toho, kdo stojí u plotny, i když další skleničku téhle žluté citronové břečky bych si asi už dávat neměla.

Husa není dost vyvěšená, to je zřejmé. Zkoumám její kůži ve snaze najít hnědé skvrny, které by nasvědčovaly tomu, že bylo zvíře nemocné. To by však úmrtí pozvaného strávníka nezpůsobilo, přinejhorším snad úporné zažívací potíže.

Po důkladnějším zvážení se mi zdá nejlepší odkrojit prsa, zvěřinovou omáčku pořádně zahustit smetanou, aby zakryla vzorek pneumatik, který se mu ukáže v celé jeho kráse, až když tu hustou omáčku maličko seškrábne z nahého masa. Bude to jako najít mandli ve vánoční rýžové kaši nebo během snídaně na stole nečekaně objevit okřídlenou ovesnou kaši. Tím upoutám jeho pozornost, přiměju ho zvednout hlavu – do očí se mi nutně dívat nemusí – a řeknu:

„Tak jo, ráda bych ti dopředu popřála šťastný nový rok a poděkovala ti za naše čtyři manželské roky, dvě stě osmdesát pět dní a sedm hodin."

Nakonec husu rozříznu a vyrvu z ní krvácející srdce. Pohled do nejniternějších útrob nebohého zvířete mě překvapí. Srdce je tak maličké, že by se vešlo do dlaně novorozenému dítěti.

Políbím malou zakrvácenou dlaň a rty tím získají krvavě rudý odstín. Takové rty měl můj spolužák z osmé třídy Bergsvein, krvavě rudé. Já jsem tehdy měla tmavé dlouhé vlasy s ofinou. Jednou mu učitel křesťanské výchovy řekl, že jeho rty jsou jako stvořené k líbání. Bergsvein zrudnul a krev se mu do rtů valila tím víc. Učitel byl nicméně ženatý muž, takže jistojistě vtipkoval za nás dívky ve třídě. Od té chvíle jsme tedy my, Bergsveinovy spolužačky,

věděly, že ne všechny rty se hodí ke všem činnostem stejně. Tak se žena bez varování dozví, co může čekat od života.

Oddělit drobounké prstíky od srdce, odtrhnout je od něj jeden po druhém, tak jako hlavní porodní asistentka, když bere z náruče patnáctileté matky krvavé novorozeně, aby ho dala do opatrovnictví, a zatímco ho odnáší, z pláče nejde za žádnou cenu poznat, jestli je to chlapeček, nebo holčička. Někteří tvrdí, že pláč chlapečků je něžnější, křehčí a slabší než pláč holčiček. Těm, kteří od přírody nedostali do vínku žádné chmýří na hlavičce, nasadí světlemodré čepičky. On má ovšem hustou tmavou kštici. Žena je z východu ostrova, ne zrovna mladá, zahlédnu ji jen krátce, ale zpoza polštáře neřeknu nic. Není jisté, že pláč bude slyšet dlouho, protože chodba je nesmírně dlouhá, navíc tu hučí kávovar a oknem zaznívá zpěv kulíka, který se nedávno vrátil z jižní polokoule. Protože je jaro a voní tu parfém ženy, která si dítě odváží pryč, sedí na zadním sedadle auta, s uzlíčkem v modré peřince, její muž je vepředu sám.

Samozřejmě bych se mohla spokojit s nejrůznějšími regionálními variantami receptů na kuře, holoubátka nebo kachnu, mohla bych husu naložit do marinády, zprudka ji osmahnout na másle a posypat mletým pepřem a tymiánem anebo ji nechat péct v troubě, při nízké teplotě, pomalu a dlouho, a mezitím si skočit do bazénu a do parní lázně a pak se zajít zeptat do knihkupectví, jestli už dorazila moje objednávka. Nemalé

výhody podle mě skýtá rovněž irský recept spočívající v tom, že husu vložíte do hrnce spolu s cibulí a nádivkou a na mírném ohni necháte povařit čtyři hodiny, během nichž stopy po činu vymizí, a následně ji strčíte do trouby. Výsledné řešení přijde jako blesk z čistého nebe: pokusím se spojit několik receptů dohromady, smíchat řadu nepříbuzných chutí netušeným způsobem.

Největší výzvou a popravdě řečeno i největší překážkou při vaření je pro mě krájení cibule, neboť má citlivost na cibuli se s citlivostí v ostatních životních situacích nedá srovnávat. Cibule leží na stole dosud neoloupaná a já už začínám brečet. Sundám si snubní prsten a položím ho na horní okraj odkapávací plochy u dřezu, nad husí vnitřnosti. Nůž si připravím do správné polohy a oči se mi v tu ránu zaplní slzami, nevidím nic, ale i tak pokračuju ve svém díle, slepá, šátrám po druhé cibuli a pak po třetí, na kuchařku už dávno nevidím, vrávoravým krokem se dopotácím do jídelny a hledám cestu ven, na balkon, kde v hliněném květináči stále ještě roste sametově svěží pažitka, přestože je skoro konec října.

„Pro tenhle svět jste až moc citlivá," prohlásila jednou moje sousedka z dolního patra, když viděla můj cibulový záchvat, tedy mě, jak se motám mezi květináči a snažím se dostat svůj život znovu pod kontrolu. Takové věci říkají ženy jiným ženám. Dokonce i ty ženy, které spí s vaším manželem. Po nějaké době vám zavolají a řeknou: „On vlastně není úplně takový, jak jsem si ho představovala, pardon," a pak se s vámi chtějí dokonce sejít v kavárně a založit si čtenářský kroužek.

Osmá

Když můj muž vejde do dveří, s další novou kravatou kolem krku, už mám – velmi rychle – otevřené obě lahve vína, které jsme si šetřili na zvláštní příležitosti. Okamžitě cosi poznamená na adresu podivného pachu v bytě, který nedokáže přebít ani důkladně okořeněná husa v troubě. Pravda, několik pírek se povaluje v kuchyni i koupelně, a taky v posteli, což zjistím o něco později večer, a na parketách jsou tu a tam krvavé skvrnky.

Operace byla náročná.

U stolu sedíme obvykle napříč proti sobě, abychom mohli vnímat vzájemnou blízkost, teď však sedíme na kratších stranách stolu, každý na jednom konci. Stůl jsem navíc rozšířila přidáním dvou desek – jednak proto, že se rozvádíme, jednak k vytvoření slavnostní atmosféry. Zeje mezi námi neuvěřitelná propast, příšerná vzdálenost mezi usmířením a odloučením. Na bílém ubruse jsou nové svíčky ve vysokých mosazných svícnech a šest druhů příloh, přesně, jak to má rád: pečené brambory, domácí červené zelí, zelené fazolky, mrkvové pyré, salát a vydařená rybízová marmeláda původem ze zahrádky mojí kamarádky Auður.

Napadne mě, že tohle je dost možná poslední šance zeptat se ho na věci, ke kterým jsme se doteď nedostali.

„Jak se má tvoje máma?“

„Dobře, díky. A tvoje?“

„Báječně.“

„Díky za všechno,“ řekne a působí dojatě.

Jakmile požádá o slovo, jsem připravená mu ho dát, jelikož jsem žena a dokážu mlčet. On si ale žádnou řeč nepřipravil.

„Není zač.“

„Jen chci, abys věděla, že na tebe nikdy nezapomenu.“

Neuslyším od něj, že mě bude uchovávat v hloubi krvavě rudých dutin svého srdce, protože takhle by se on nikdy nevyjádřil.

„Děkuju.“ Dám si pozor, abych neřekla „ani já ne“, protože ve chvílích, jako je tahle, člověk nutně nemusí říkat to, co si myslí.

„Netvrdím, že chutnala úplně stejně jako od maminky, ale bylo na ní něco zvláštního, něco osobitého.“

„Děkuju.“

„Bylo úžasné tě poznat… chci říct oženit se s tebou… a žít s tebou…, ale věci občas prostě nedopadnou tak, jak člověk předpokládá…, ale jinak… Tys byla v poslední době taky celkem zaneprázdněná… Moc času jsme spolu netrávili…“

Mezitím vstal a já si uvědomím, jak je vlastně vysoký, nad stolem se tyčí jako skála. Z vnitřní kapsy saka vyloví krabičku ve zlatém dárkovém papíru a podá mi ji. Než balíček otevřu, obrátím do sebe dvě skleničky vína, čímž během jediného dne vyčerpám svou roční dávku alkoholických nápojů. Jsou to náramkové hodinky.

„Děkuju, tos nemusel, já pro tebe nic nemám.“

„Je na nich kalendář, takže můžeš sledovat zároveň čas i datum. Polepšeným ženám štěstí přeje," řekne s úsměvem.

Na hodinkách jsou kromě okénka s datem dva ciferníky, na tom větším je napsáno HOME, na druhém, menším, stojí LOCAL neboli místní čas, což je pravděpodobně čas na místě, kde se momentálně nacházíte. Takže se každý z ciferníků řídí jiným časem.

„Trochu jako ty," poznamená s náznakem vlídnosti v hlase.

Je pravda, že hodinky skutečně nevlastním, zato mám v autě kompas, díky němuž vždycky nakonec trefím, kam potřebuju, třebaže ne vždy vím úplně na chlup přesně, kolik je hodin.

Stojí za mnou u stolu, jednu ruku mi volně položil na rameno a učí mě, jak s hodinkami zacházet. Vnímám rostoucí tělesnou slabost a znenadání mě přepadne pocit, že se tenhle vztah dá ještě zachránit, ale závisí to v prvé řadě na mé schopnosti zatajit, že hodiny už číst umím, protože v tom teď spočívá moje síla, že se mi podaří zatajit, že hodiny už umím. Jelikož jsem žena a on je můj muž.

„Takže na jednom ciferníku si můžeš nastavit čas, jaký chceš, libovolný čas, o kterém si budeš rozhodovat jen ty sama. Ciferník s domácím časem naopak ukazuje stejný čas jako nám ostatním, obyčejným, nudným smrtelníkům," pronese něžně.

Čas si můžete zvolit sama, řekne pouliční prodejce, který okamžitě zachytil můj zájem, když jsem cestou kolem jeho stánku maličko zpomalila. Neskutečné,